

Ο ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ είναι ένα έλκυστικό, είναι ένα μεθυστικό παιχνίδι· μεθυστικό για τον θεατή: Ένα ρεσιτάλ ήθοποιίας είναι μια καλλιτεχνική μάχη και μια καλλιτεχνική έορτή. Που πηγάζει ή ασυνήθιστη έντασί της; Όταν ο μουσικός είναι μόνος μπροστά στο κοινό του δεν λείπει κανείς· όταν ο ήθοποιός είναι μόνος μπροστά στο κοινό υπάρχει ένας άπών συνομιλητής του. Ένα ρεσιτάλ ήθοποιού είναι απ' τη φύσι του μια μάχη με τη μοναξιά, με την έρημιά, είναι ένας αγών· ή μπορεί να είναι μια λειτουργία για τη σκιά ενός απόντος.

Είχαμε τη σπάνια τύχη αυτές τις μέρες να γνωρίσουμε αυτές τις δυο διαφορετικές όψεις του θεατρικού μονολόγου. Ο Μάικαλ Μάκ Λιάμορ μās κάλεσε σε μια λειτουργία μαγικής τέχνης, όπου νοιώσαμε τον λόγον τον θεατρικό να γυρίζει πίσω σε μια παλαιά πηγή, να γίνεται ξόρκι, να καλή μεταξὺ τῶν παρόντων, να απεργάζεται μυστικά την παρουσία ενός απόντος που ή ψυχή του φαίνεται να τον κατοικη, να τον φωτίζει, να τον ενισχύη με το παράδειγμά της, με την εἰρωνεία, την σοβαρότητα και τέλος με το μαρτύριό της.

Ο Μάκ Λιάμορ μās ἔδειξε τὸν ἄνθρωπο πὸν δὲν εἶναι μόνος· τὸν ἄνθρωπο πὸν ἔχει ἕναν ἄγγελο, πὸν κάποιος τὸν ἀκούει, πὸν κάποιος ἀπαντᾷ στὴ δέησί του.

Αντίθετα ὁ Βασίλης Διαμαντόπουλος παρουσίασεν ἕνα σπαρταχικό τετράπτυχο τῆς ἀνθρωπίνης μοναξιάς: Τὴ μοναξιά μπροστὰ στὸ θάνατό μας, ὅπως τὴ δείχνει ὁ Πιραντέλλο στὸν «Ἀνθρωπο με τὸ λουλούδι στὸ στόμα»· τὴ μοναξιά στὸ ὄνειρό μας, στὴ φαντασίωσί μας, ὅπως τὴ δείχνουν ὁ Θέρμπερ καὶ ὁ διασκευαστής του Καμπανέλλης στὴν «Κουφή ζωὴ τοῦ Οὐώλτερ Μίτυ»· τὴ μοναξιά μας ὅπως μās τὴν προβάλλουν ξαφνικά τὰ πὸ ἀσήμαντα, τὰ πὸ πεζὰ κα-

θημερινά περιστατικά, στὸ μονόπρακτο τοῦ Καμπανέλλη «Αὐτὸς καὶ τὸ παντελόνι»· τὴ μοναξιά ἀπέναντι στὸ συμβατικὸ σύντροφο καὶ στὸ συμβατικὸ ἀκροατή, ὅπως τὴν εἶδε ὁ Τσέχωφ στὸ μονόλογο «Οἱ δλαδερὲς συνέπειες τοῦ καπνοῦ».

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν πρωτεϊκὴ ἐναλλαγὴ πὸν μās δείχνει τὸν ἄνθρωπο δραματικὰ ἀεικίνητο καὶ δραματικὰ ἀμετακίνητο κάτω ἀπὸ τὸν ἄξονα τῆς παναρχαίας μοίρας, ὁ ήθοποιός συλλαμβάνει τὴ δυναμικὴ μορφή τῆς μοναξιάς. Μέσα στους συνειρμούς πὸν μās προσφέρει, μέσα στὴν πορεία πὸν μās προτείνει με τὴν ἐκλογὴ καὶ ἐρμηνεία αὐτῶν τῶν θεατρικῶν μονολόγων, ὁ ήθοποιός συλλαμβάνει διαισθητικὰ καὶ κατορθώνει νὰ συνδέσῃ τὴ συνείδησί μας τῆς μοναξιάς με τὴν ἀπάντησί μας στὴ μοναξιά: τὴ μοίρα τῆς μοναξιάς με τὴ δούλησι τῆς μοναξιάς. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ μὴν εἶναι μόνος εἶναι παλαιά, ὅσο καὶ ὁ Ἀδάμ. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ εἶναι «ὁ μόνος», εἶναι παλαιά ὅσο καὶ ὁ Κάιν.

Ἀπὸ τὴ φύσι τῆς τέχνης τοῦ ήθοποιός εἶναι διαρκῶς στὴ ρίζα, ὅπου μάχονται οἱ ἀντίπαλες αὐτὲς δυνάμεις. Ὁ λόγος τοῦ στὴ σκηνὴ ξεκινάει ἀπ' τὸν λόγο ἑνὸς ἄλλου. Εἶναι δεμένος με τὸν λόγο τῶν ἄλλων». Νοιώθει ἴσως ὅσο κανεὶς ἄλλος τεχνίτης τὴν ἀνάγκη τοῦ «ἄλλου», τὰ δεσμά καὶ τὴ μοναξιά πὸν τοῦ ἐπαβάλλει ὁ «ἄλλος» καὶ τὸν πόθο νὰ κρατήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτό του, νὰ μὴ μοιραστῇ με κανέναν ἄλλον τὸ δῶρο τοῦ λόγου, νὰ μὴν εἶναι ἡ παρουσία του καὶ ἡ φωνὴ του μὴ ὅχι, μὴ φωνὴ τῆς δημιουργίας, ἀλλὰ ἡ δημιουργία ἀκερσία καὶ ὁ δημιουργός.

Με τὴν ἴδια συγκίνησι βλέπω πάντα τὰ τέσσερα μονόπρακτα. Εἶναι ἀπὸ τίς καλύτερες δημιουργίες τοῦ Διαμαντόπουλου.

ΑΛΕΞΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ